

ЛАНДШАФТНО-СОЗОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ РАВСЬКОГО РОЗТОЧЧЯ**LANDSCAPE SOZOLOGICAL ANALYSIS OF RAVSKE ROZTOCHIA****Галина Савка**

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
79000, вул. П. Дорошенка, 41, м. Львів, Україна, savka.halyna@gmail.com*

The analysis of Ravske Roztochia territory economic use since the XVIII century has been carried out. The anthropogenic modification of landscape complexes has been estimated. The most valuable landscape complexes have been identified in the Sozoological plan.

Регіон Розточчя – транскордонна височина, протяжність якої між крайніми містами Краснік і Львів сягає майже 180 км. Відповідно до фізико-географічного районування Я. Бурачинського прикордонні території регіону належать до природного району – Равське Розточчя. На польській стороні цей район охоплює території гмін Белжець, Любича Крулевська, Сусець Томашівського повіту, Любельського воєводства, а також гмін Горинець-Здруй, Нароль Любачівського повіту Підкарпатського воєводства. На українській – землі Рава-Руської міської ради, Магерівської селищної ради, Дев'ятирської, Потеличівської, Підгородненської, Замківської, Кам'яногірської сільських рад Жовківського району, а також Смолинської, Середкевичівської – Яворівського району Львівської області. Майже половину території тут займає Яворівський військовий полігон.

Найбільшими за площею природоохоронними територіями, які безпосередньо прилягають до державного кордону є регіональний ландшафтний парк «Равське Розточчя» (Україна) та Південнорозточанський ландшафтний парк (Польща). Створення у 2019 році міжнародного біосферного резервату «Розточчя» має об'єднати зусилля України та Польщі для вирішення багатьох спільних проблем, в тому числі природоохоронних.

На Равському Розточчі значну площу займають ліси. В 30-40-х роках минулого століття ситуація була кардинально іншою – по обидва боки кордону переважали сільськогосподарські землі. Зміна природокористування спричинила зростання природності ландшафтних комплексів. Важливо встановити ступінь їхньої антропогенної модифікованості та наслідки для природної спадщини.

Ландшафтно-созологічне дослідження передбачає аналіз та оцінку ландшафтних комплексів як діючих або потенційних носіїв культурної і/ або природної спадщини. Воно включає кілька послідовних кроків: 1) аналіз ландшафтної структури території; 2) оцінку антропогенної модифікованості ландшафтних комплексів; 3) виявлення найбільш збережених ландшафтних комплексів та встановлення їхньої созологічної цінності; 4) обґрунтування шляхів охорони та збереження виявлених ландшафтних комплексів.

Природною спадщиною на Равському Розточчі можна вважати такі місця: свердловина «Рава-Руська», яка характеризує історію геологічного розвитку усього регіону починаючи з протерозою; давньольдовикові валуни між Магеровом і Старим Селом; давні копальні гончарних глин в Потеличах; місця з видобутку сировини і виробництва будівельного вапна («вапнярки»); копальні залізної руди («Гута», «Гутисько», «Зелена Гута»); копальні бурого вугілля в Монастирку, Потеличах; місця видобутку будівельного каменю («каменоломи») в околицях Рави-Руської. Особливу цінність мають природні водойми і водотоки з природними руслами, які стали рідкісними для регіону Розточчя на фоні суцільно антропозованих форм, зокрема, долина річки Рата, в долині якої функціонує гідрологічний заказник загальнодержавного значення «Потелицький». Сакральне значення має Святе джерело Маруся (хут. Заглинна). Особливого колориту рельєфу додають збережені горби-останці Вовковиця, Мельнична-Східна, Капелюх, Тучна Гора, Діл, Хемична та ін. Важливе соціологічне значення мають старовікові букові та сосново-букові ліси, яких тут досить мало.

Равське Розточчя відзначається багатою культурною спадщиною. Найбільшу цінність має комплекс «Старе Городище» в с. Потелич, де знаходиться дерев'яна Церква Святого Духа, побудована ще у 1502 році та включена до Світової спадщини ЮНЕСКО. У хуторі Висіч зберігся фільварок, у Дев'ятирі – забудова колишньої німецької колонії «Einsingen». Численні церкви, костели, кладовища, каплиці часто поєднуються з мальовничими природними ландшафтами в єдині ландшафтно-культурні комплекси. Тому важливим є комплексний підхід до охорони природної та культурної спадщини, що є запорукою їхнього збереження для нащадків.

РЕЛІКТОВІ ТАКСОНИ НЕМАТОД РЯДУ DORYLAIMIDA (ENOPLIA, NEMATODA) БОЛОТНИХ ЕКОСИСТЕМ РОЗТОЧЧЯ

RELICT NEMATOD TAXA OF THE ORDER DORYLAIMIDA (ENOPLIA, NEMATODA) IN SWAMP ECOSYSTEMS OF ROZTOCHIA

Андрій Сусуловський

*Державний природознавчий музей НАН України
79008, вул. Театральна, 18, Львів, Україна; susulovsky@gmail.com*

During nematological survey in swamp ecosystems on the territory of Roztochia rare genera and species of Dorylaimida were collected. General chorology of these taxa shows that they are relicts of the Last Glacial Maximum. Preservation of swamp ecosystems is highly important for protection of such rare species.

**Представництво Польської академії наук в Києві
Західний науковий центр НАН України і МОН України
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долішнього НАН України»
Інститут екології Карпат НАН України
Яворівський національний природний парк (Україна)**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ
НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО
СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ
ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ**

Міжнародна науково-практична конференція

Тези доповідей

23-25 жовтня 2019 р.
Львів – Івано-Франкове

УДК 502/504(477-04:438-04)(063)(043.2)

Редакційна колегія:

академік НАН України З. Назарчук (голова), доцент О. Зинюк (секретар),
професор R. Dobrowolski (Р. Добровольські, Польща),
член-кореспондент НАН України М. Козловський, професор Г. Криницький,
професор В. Кравців, професор С. Sławiński (С. Славінські, Польща),
професор Н. Sobczuk (Г. Собчук, Польща),
професор В. Usowicz (Б. Усовіч, Польща)

Автори несуть відповідальність
за достовірність наукових результатів, зміст і стиль своїх публікацій.

А 43   **Актуальні проблеми охорони навколишнього природного середовища українсько-польських прикордонних територій** : тези доповідей між-нар. наук.-практ. конф. (Львів – Івано-Франкове, 23-25 жовтня 2019 р.). – Львів: ПАІС, 2019. – 92 с.

ISBN 378-617-7694-19-8

Представлені тези доповідей, які виголошені авторами на Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми охорони навколишнього природного середовища українсько-польських прикордонних територій». До збірника ввійшли тези доповідей за такою тематикою: економічне регулювання екологічної безпеки транскордонного регіону: досвід України та Польщі; нормативно-правове забезпечення охорони довкілля українсько-польського прикордоння; збереження біорізноманіття на прикордонних територіях; об'єкти природно-заповідного фонду на прикордонних територіях; стан хвойних лісів у контексті глобальних та локальних змін середовища й антропогенних впливів; філгеографічні засади оцінки природоохоронного статусу видів; використання космічної інформації, моніторинг та оцінка екологічного стану прикордонних територій.

Для науковців та фахівців з охорони навколишнього природного середовища, заповідної справи, екологічної освіти, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів та студентів, працівників органів влади.

УДК 502/504(477-04:438-04)(063)(043.2)

ISBN 378-617-7694-19-8

- © Автори тез, 2019
- © Західний науковий центр НАН України і МОН України, 2019
- © Представництво Польської академії наук в Києві, 2019
- © ПАІС, 2019